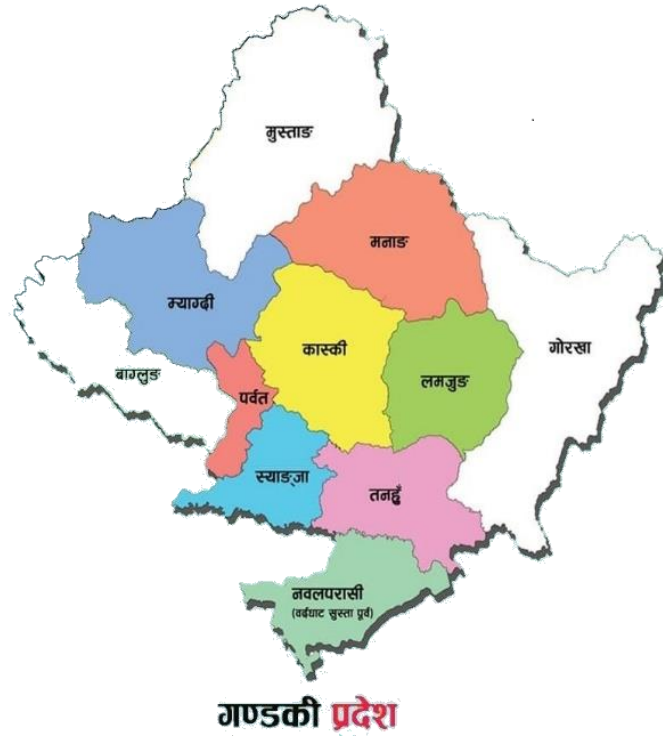

गण्डकी प्रदेशको आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था : सङ्क्षिप्त भलक

नेपाल राष्ट्र बैंक
अनुसन्धान इकाई, पोखरा कार्यालय
२०८१ पुस

गण्डकी प्रदेश परिचय

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको कुल ११ जिल्ला समेट्ने गरि प्रदेश नं ४ लाई मिति २०७५ असार २२ गतेबाट गण्डकी प्रदेश कायम गरिएको हो । यस प्रकाशनमा गण्डकी प्रदेशको भौगोलिक, जनसाङ्ख्यिक, आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था र प्रदेश बजेटको सङ्क्षिप्त विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

भौगोलिक विवरण :

अवस्थिति	२७°२०' उत्तरी अक्षांशदेखि २९°२०' उत्तरी अक्षांश र ८२°५२' पूर्वी देशान्तरदेखि ८५°१२' पूर्वी देशान्तरका बीच
क्षेत्रफल	कुल : २१,७३३ वर्ग कि.मी (नेपालको कुल क्षेत्रफलको १४.६६ प्रतिशत) हिमाल : ५,८१९ वर्ग कि.मी. (कुल भूभागको २६.८ प्रतिशत) पहाडी : १४,६०४ वर्ग कि.मी. (कुल भूभागको ६७.२ प्रतिशत) तराई : १,३१० वर्ग कि.मी. (कुल भूभागको ६ प्रतिशत)
जिल्ला संख्या	११ (म्याग्दी, मुस्ताङ, पर्वत, बागलुङ, गोरखा, लमजुङ, मनाङ, स्याङ्जा, कास्की, तनहुँ र नवलपुर)
अग्लो र होचो भूभाग	अग्लो: धवलागिरि हिमाल, होचो: नवलपुरको त्रिवेणी सुस्ता
सिमाना	पूर्व : बागमती प्रदेशका धादिङ र चितवन जिल्ला पश्चिम : लुम्बिनी प्रदेशका पूर्वी रुकुम, रोल्पा, प्युठान, गुल्मी, पाल्पा र नवलपरासी (सुस्ता बर्दघाट पश्चिम) र कर्णाली प्रदेशको डोल्पा जिल्ला उत्तर : चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत र दक्षिण : लुम्बिनी प्रदेशको पाल्पा र भारतको विहार राज्य
हावापानी	नेपालमा पाइने सबै प्रकारको हावापानी (उष्ण मनसुन देखि टुन्ड्रा)
प्रमुख धार्मिक स्थलहरू	मनकामना, मुक्तिनाथ, तालबाराही, विश्व शान्ति स्तुपा, देवघाट, विन्ध्यवासिनी, गलेश्वरधाम, गजेन्द्रमोक्ष धाम
प्रमुख ऐतिहासिक स्थलहरू	गोरखा दरवार, नुवाकोट, कास्कीकोट
हिमश्रृंखला	अन्नपूर्ण, माछापुच्छ्रे, धवलागिरि
अन्य पर्यटकीय स्थलहरू	तिलिचो, फेवा, बेगनास, रूपा आदि तालतलैया, ठाँउ-ठाँउमा भूमिगत भई बग्ने सेती नदी, पातले छाँगो (डेभिड फल्स), गुफाहरू, सुन्दर हरिया पहाड, बैँसी अनि समथर तराई

स्रोत : मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय, गण्डकी प्रदेश

जनसाङ्ख्यिक विवरण :

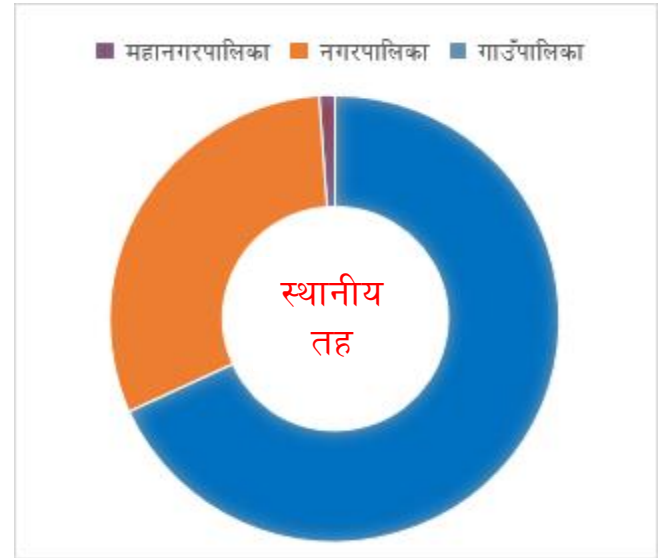
	नेपाल	गण्डकी प्रदेश
जनसङ्ख्या	२,९१,६४,५७८	२४,६६,४२७ (नेपालको कुल जनसङ्ख्याको ८.५ प्रतिशत)
पुरुष	१,४२,५३,५५१ (४८.८७ प्रतिशत)	११,७०,८३३ (४७.४७ प्रतिशत)
महिला	१,४९,११,०२७ (५१.१३ प्रतिशत)	१२,९५,५९४ (५२.५३ प्रतिशत)
वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर	०.९२ प्रतिशत	०.२५ प्रतिशत
सबैभन्दा बढी वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर भएको जिल्ला	भक्तपुर (३.३५ प्रतिशत)	कास्की (१.९० प्रतिशत)
सबैभन्दा कम वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर भएको जिल्ला	रामेछाप (-१.६७ प्रतिशत)	मनाङ (-१.३९ प्रतिशत)
जनघनत्व (प्रतिवर्ग कि.मी. जनसङ्ख्या)	१९८	११५
साक्षरता दर	७६.२ प्रतिशत	८१.७ प्रतिशत
मानव विकास सूचकाङ्क	०.६०१	
आय असमानता (गिनी कोफिसियन्ट)	०.३०३	

स्रोत : राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/८१

राजनीतिक प्रशासनिक विभाजन :

	नेपाल	गण्डकी प्रदेश
जिल्ला	७७	११ (म्याग्दी, मुस्ताङ, पर्वत, बागलुङ, गोरखा, लमजुङ, मनाङ, स्याङ्जा, कास्की, तनहुँ र नवलपुर)
स्थानीय तह	७५३	८५
महानगरपालिका	६	१
उपमहानगरपालिका	११	०
नगरपालिका	२७६	२६
गाउँपालिका	४६०	५८
वडा संख्या	६७४३	७५९
निर्वाचन क्षेत्र		प्रतिनिधि सभा सदस्य : १८ प्रदेश सभा सदस्य : ३६

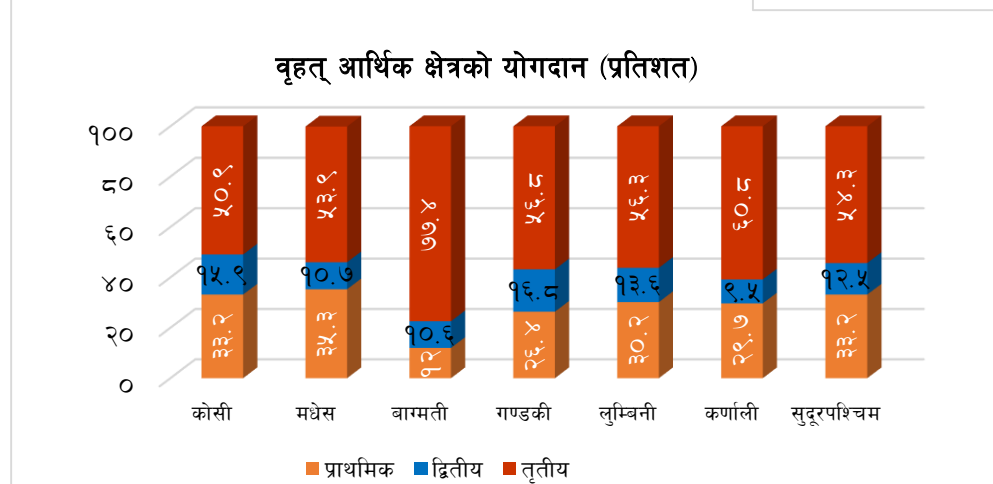
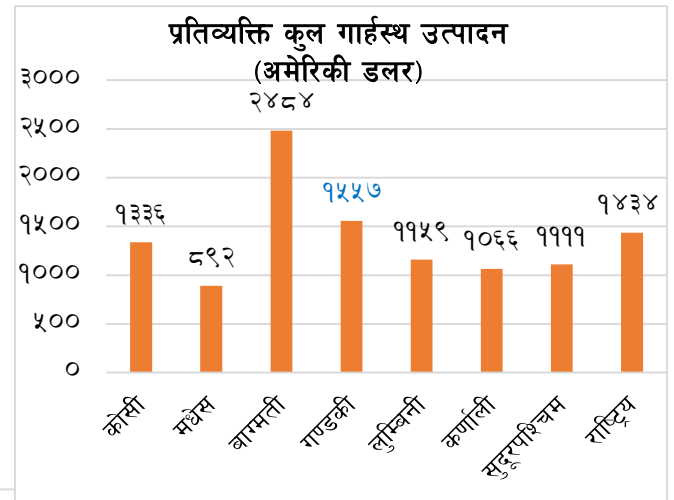
स्रोत : मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय, गण्डकी प्रदेश

प्रदेशको प्रमुख आर्थिक तथा वित्तीय परिसूचकहरू

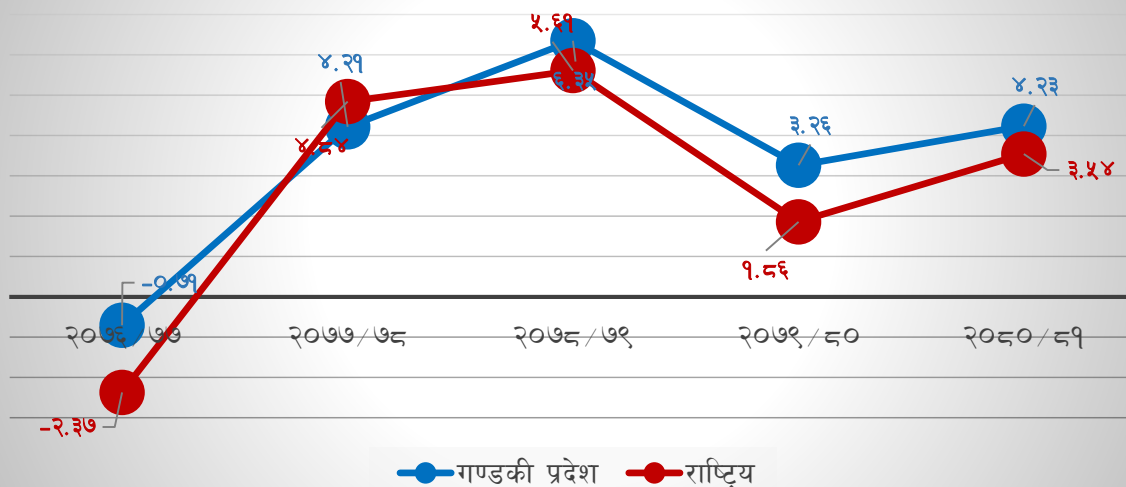
	नेपाल	गण्डकी प्रदेश
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	रु. ५७०४ अर्ब	रु. ५१६ अर्ब (राष्ट्रिय उत्पादनमा ९ प्रतिशत हिस्सा)
आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशत)	३.५४	४.२३
प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन(अमेरिकी डलर)	१४३४	१५५७
क्षेत्रगत हिस्सा (प्रतिशत)		
प्राथमिक	२४.५६	२६.४
द्वितीय	१२.५३	१६.८
सेवा	६२.९	५६.८

स्रोत : राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

आ.व. २०८०/८१ को प्रादेशिक राष्ट्रिय लेखा अनुमान

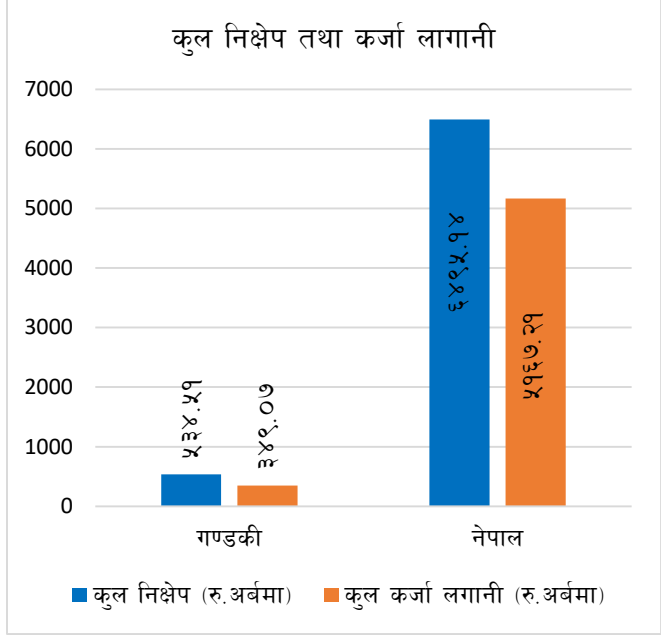
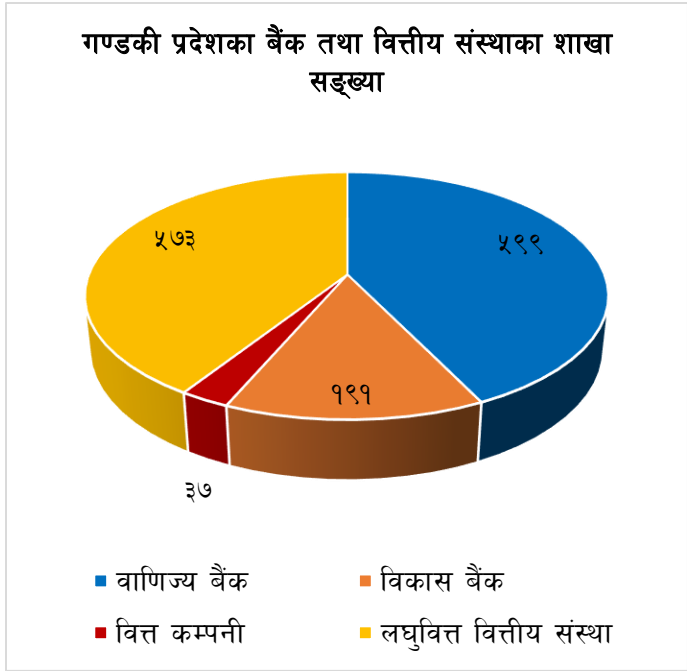
वार्षिक वृद्धिदरको तुलना (गण्डकी प्रदेश र राष्ट्रिय)

परिसूचक	गण्डकी प्रदेश	प्रदेशको हिस्सा	राष्ट्रिय
बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा	१४००	१२.१४	११५३०
'क' वर्ग (वाणिज्य बैंक)	५९९	११.८४	५०५६
'ख' वर्ग (विकास बैंक)	१९१	१६.८३	११३५
'ग' वर्ग (वित्त कम्पनी)	३७	१२.८४	२८८
'घ' वर्ग (लघुवित्त वित्तीय संस्था)	५७३	११.३४	५०५१
प्रतिशाखा जनसङ्ख्या (क, ख, ग र घ)	१७६१	६९.६३	२५२९
वाणिज्य बैंकको उपस्थिति रहेका स्थानीय तह	८५	११.३०	७५३
वित्तीय पहुँच (प्रतिशतमा)			६७.३०
मोबाइल बैंकिङ सङ्ख्या	२७४५८०५	११.१४	२४६४८८४६
इन्टरनेट बैंकिङ सङ्ख्या	२३७६१६	१२.३८	१९१९३२२
डेबिट कार्ड सङ्ख्या	१३०१३२०	१०.०९	१२८९३५२८
क्रेडिट कार्ड सङ्ख्या	१९०२३	६.५८	२,८९२३९
प्रिपेड कार्ड सङ्ख्या	८७७१	४.८७	१,८००९१
कुल निक्षेप (रु.अर्बमा)	५३४.५१	८.२३	६४९५.१४
कुल कर्जा लगानी (रु.अर्बमा)	३४९.०७	६.७६	५१६७.२१
सहूलियतपूर्ण कर्जा (रु.अर्बमा)	१५.५१	१२.२३	१२६.८२
व्यवसाय जीवन रक्षा कर्जा (रु.करोडमा)	१७.९८		

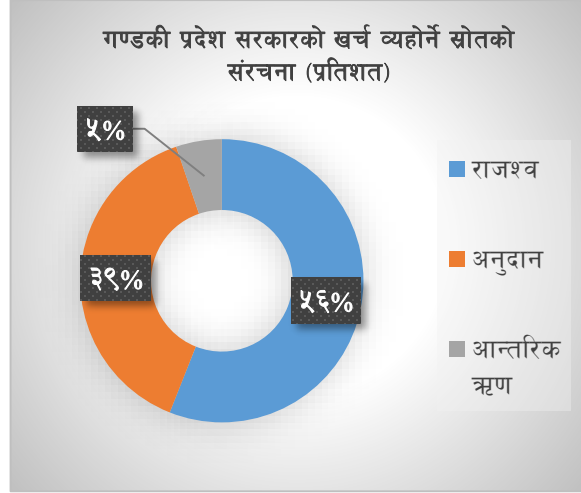
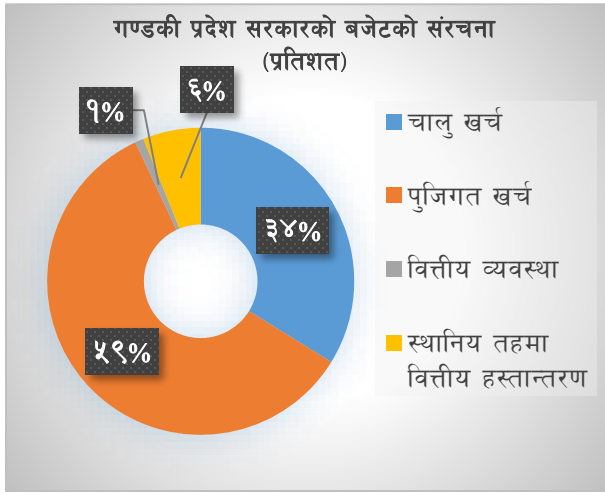
आ.व. २०८१ असार मसान्तसम्मको प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरु

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक

गण्डकी प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेटको सङ्क्षिप्त भलक:

बजेटको भलक:

रकम रु.दश लाखमा

शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०८०/८१		आर्थिक वर्ष २०८१/८२			
	प्रस्तावित रकम	संशोधित अनुमान	रकम	कुल बजेटमा प्रतिशत	कुल गार्हस्थ उत्पादनसँगको अनुपात	वृद्धि प्रतिशत
कुल बजेट	३३,४२७.२०	२३,००२.६८	३२,९७८.५७	१००.००	६.३८	-१.३४
चालु खर्च	१०,६३१.२३	७,७११.९५	११,१५०.५८	३३.८२	२.१६	४.८८
पूँजीगत खर्च	२०,१९०.४६	१३,५७५.०६	१९,५१७.९९	५९.१८	३.७७	-३.३३
वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतका खर्च	५००.००	-	३००.००	०.९१	०.०६	-४०.००
स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण	२,१०५.५०	१,७१५.६६	२,०१०.००	६.०९	०.३९	-४.५३
कुल स्रोत	३३,४२७.२०	२८,९३७.१०	३२,९७८.५७	१००.००	६.३८	-१.३४
राजस्व (क)	१७,६२३.२०	१५,६७३.१०	१८,१९४.९७	५५.१७	३.५२	३.२४
अनुदान (ख)	१४,१०४.००	१३,२६४.००	१२,५९८.००	३८.२०	२.४३	-१०.६७
प्राप्ति (क र ख)	३१,७२७.२०	२८,९३७.१०	३०,७९२.९७	९३.३७	५.९५	-२.९४
बजेट घाटा	१,७००.००	५,९३४.४१	१,८८५.६०	६.६३	०.३६	१०.९१
वैदेशिक ऋण		-				
आन्तरिक ऋण	१,७००.००	-	१,७००.००	५.१५	-	-
कुल गार्हस्थ उत्पादन		४८२,००६.००			५१६,६९८.००	

स्रोत : बजेट वक्तव्य (आर्थिक वर्ष २०८१/८२), गण्डकी प्रदेश

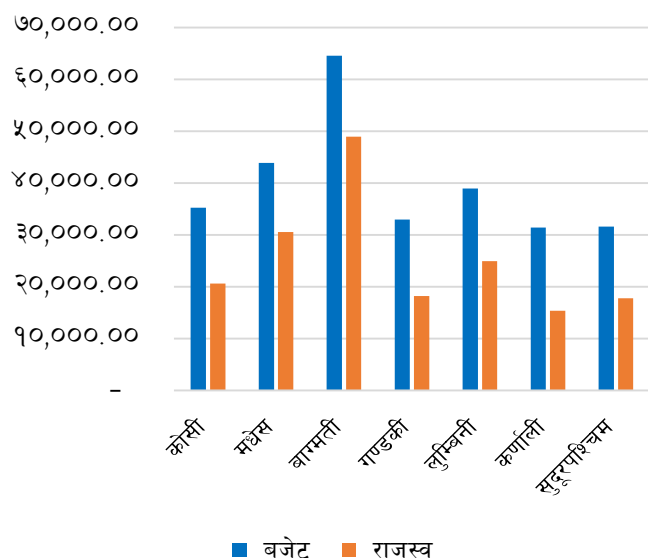
अन्तरप्रदेश तुलना :

रकम रु.दश लाखमा

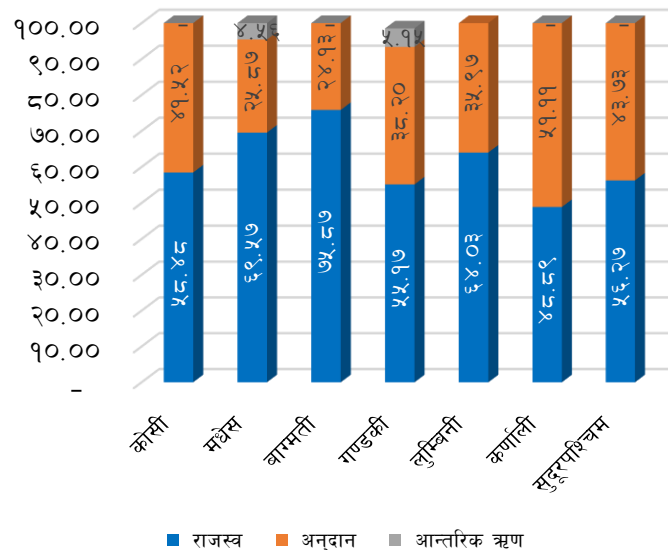
प्रदेश	कुल बजेट	चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतका खर्च	स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण
गण्डकी प्रदेश	३२,९७८.५७	११,१५०.५८	१९,५१७.९९	३००.००	२,०१०.००
बागमती प्रदेश	६४,५४०.४३	१७,७९९.७७	३६,९३८.७५	१५००.००	८,३०९.९१
कोशी प्रदेश	३५,२७९.३०	१४,२७२.३१	१६,२०१.९९	२०.००	४,७८४.९९
मधेश प्रदेश	४३,८९२.१७	१२,७६४.३५	२७,८९१.४७	-	३,२३६.३५
लुम्बिनी प्रदेश	३८,९७०.००	११,२४२.७८	२४,५८५.९०	-	३,१४१.३२
कर्णाली प्रदेश	३१,४१०.०४	७,५७५.५९	१८,७५०.८७	२५०.००	४,८३३.५८
सुदूरपश्चिम प्रदेश	३१,६२९.८२	११,०७१.९६	१७,५३०.८५	१००.००	२,९२७.०१
जम्मा	२७८,७००.३३	८५,८७७.३४	१६१,४१७.८२	२,१७०.००	२९,२३५.१६

स्रोत : बजेट वक्तव्य (आर्थिक वर्ष २०८१/८२) विभिन्न प्रदेश

बजेट र राजस्वको तुलनात्मक अवस्था
(रु. दश लाखमा)

बजेटको स्रोत अनुमान : कुल बजेटमा प्रतिशत

कुल गार्हस्थ उत्पादनसँग बजेटको तुलना (प्रतिशत)

